

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 470/2020-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. októbra 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného spoločnosťou JUDr. JCLic. Tomáš Majerčák, PhD. s. r. o., Južná trieda 28, Košice, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. JCLic. Tomáš Majerčák, PhD., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného úradu Košice-okolie v konaní vedenom pod č. OU-KS-PLO1-2020/000524 (pôvodne vedenom pod č. 2009/001296-Kr, č. 2013/00515-12-Kr, č. OU-KS-PLO-2019/00471-30) a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. augusta 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného spoločnosťou JUDr. JCLic. Tomáš Majerčák, PhD. s. r. o., Južná trieda 28, Košice, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. JCLic. Tomáš Majerčák, PhD., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného úradu Košice-okolie (ďalej len „okresný úrad“) v konaní vedenom pod č. OU-KS-PLO1-2020/000524 [pôvodne vedenom pod č. 2009/001296-Kr, č. 2013/00515-12-Kr, č. OU-KS-PLO-2019/00471-30; (ďalej aj „namietané konanie“)].

2. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti ústavný súd oboznamuje, že 21. septembra 1992 uplatnil reštitučný nárok na vydanie pôvodnej parcely č. 978 v katastrálnom území Byster, a to na Pozemkovom úrade Košice-vidiek. Podľa vyjadrenia sťažovateľa dotknutý úrad (transformovaný na Obvodný pozemkový úrad Košice-okolie) o uplatnenom nároku rozhodol iba v časti až po sťažovateľovej urgencii, a to rozhodnutím č. 2009/001296-Kr z 15. mája 2009. Sťažovateľ následne opakovanou urgenciu žiadal uvedený úrad, aby rozhodol aj o zvyšnej časti uplatneného nároku, pričom vzhľadom na neúspešnosť tejto urgencie sa obrátil svojím podnetom na Okresnú prokuratúru Košice-okolie, ktorá podaný podnet vybavila upozornením na porušenie § 9 ods. 4 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov z 13. marca 2013. Následne 14. júna 2013 vydal Obvodný pozemkový úrad Košice-okolie rozhodnutie č. 2013/00515-12-Kr, ktorým konštatoval, že sťažovateľ nespĺňa zákonné podmienky na vydanie špecifikovanej nehnuteľnosti. Sťažovateľ napadol prvostupňové rozhodnutie opravným prostriedkom, o ktorom rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“), ktorý rozsudkom zo 6. decembra 2013 napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdil. Uvedený rozsudok krajského súdu napadol sťažovateľ odvolaním, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“), ktorý svojím rozhodnutím z 29. marca 2018 napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu Košice-okolie zo 14. júna 2016 zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Okresný úrad následne rozhodnutím č. OU-KS-PLO-2019/00471-30 z 22. januára 2019 rozhodol opätovne, že

sťažovateľ nespĺňa zákonné podmienky na vydanie špecifikovanej nehnuteľnosti. O podanom odvolaní sťažovateľa rozhodol Okresný úrad Košice, odbor opravných prostriedkov rozhodnutím č. OU-KE-OOP-2019/01804-Kos. z 9. apríla 2019, ktorým napadnuté rozhodnutie okresného úradu zrušil a vrátil mu vec sťažovateľa na nové prejednanie a rozhodnutie.

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti poukazuje na to, že označené reštitučné konanie trvá už dvadsaťosem rokov a nie je dosiaľ skončené. Uvedenú situáciu vníma sťažovateľ ako porušenie svojich označených práv spojené s pocitom traumy a právnej neistoty, keď podľa jeho vyjadrenia v priebehu času došlo aj k odpredaju dotknutej nehnuteľnosti. Sťažovateľ, odvolávajúc sa na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva [(ďalej len „ESLP“) Balogh a ďalší proti Slovenskej republike a Engelhardt proti Slovenskej republike] uvádza, že právny prostriedok poskytovaný právnou úpravou (žalobu proti nečinnosti orgánu verejnej správy) na ochranu svojich označených práv nevyužil, keďže ho podľa jeho názoru a označenej judikatúry nemožno považovať za účinný prostriedok nápravy.

4. Na základe skutočností uvedených v ústavnej sťažnosti s odvolaním sa na ustálenú judikatúru ústavného súdu sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol o jeho ústavnej sťažnosti nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného úradu v namietanom konaní, prikázal okresnému úradu konať vo veci sťažovateľa bez zbytočných prietahov a priznal mu tiež finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €, ako aj náhradu trov konania a právneho zastúpenia.

II.

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde predbežne prerokoval, preskúmal, či obsahuje všeobecné (§ 43) a osobitné náležitosti predpísané zákonom o ústavnom súde (§ 123) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

10. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sa ústavný súd (vzhľadom na skutočnosť, že sťažnosť smeruje proti nečinnosti správneho orgánu) zameral predovšetkým na skúmanie jej prípustnosti. Sťažovateľ, súc si vedomý skutočnosti, že nevyužil inštrumenty správneho súdnictva, argumentuje v prospech prípustnosti svojej sťažnosti judikatúrou ESLP (pozri bod 3 odôvodnenia tohto uznesenia), z ktorej má aj pre tento prípad (okrem iného) vyplývať, že prostriedky správneho súdnictva nie sú účinnými prostriedkami nápravy a do celkovej doby trvania konania má byť zahrnutá aj doba konania na súdoch.

10.1 Ústavný súd predpokladá, že ak osoba iniciuje správne konanie, sleduje dosiahnutie vyhovujúceho meritórneho rozhodnutia, vydaného bez zbytočných prieťahov, resp. v primeranej lehote. Niet sporu o tom, že celková doterajšia dĺžka napádaného konania je škandalózna. Ústavný súd však nemôže nechať bez povšimnutia, že počas celého trvania konania sťažovateľ atakoval nečinnosť správneho orgánu len trikrát (vrátane prejednávanej ústavnej sťažnosti), prvýkrát až po takmer sedemnástich rokoch od podania návrhu (15. apríla 2009). Vzápätí po podaní tejto urgencie správny orgán rozhodol vo veci samej (aj keď len o časti predmetu konania). S účinnosťou od 1. januára 2003 mal sťažovateľ k dispozícii osobitné konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy podľa štvrtej hlavy piatej časti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“). Pochybnosti o tom, či inštitút správnej žaloby podľa § 250t a 250u OSP je účinným prostriedkom nápravy, vyslovil ESLP (v označených rozsudkoch) až 31. augusta 2018. Preto nie je možné týmito rozsudkami *ex post* „legitimizovať“ nevyužitie inštitútu konania proti nečinnosti orgánu verejnej správy v období pred podaním odvolania sťažovateľom na krajský súd. Podobne, zo sťažnosti nie je zrejmé ani to, že by sťažovateľ napádal dĺžku trvania konania na najvyššom súde (ktoré trvalo približne štyri roky). Takto „zoradené“ časové súvislosti nesvedčia o ostražitosti sťažovateľa ani o tvrdenej intenzite traumy z trvajúcej právnej neistoty.

10.2 Pokiaľ ide o uvedenú judikatúru ESLP, podľa ústavného súdu je potrebné brať do úvahy skutočnosť, že právny stav v čase predbežného prerokovania tejto ústavnej sťažnosti je odlišný od právneho stavu, platného v čase, ktorého sa týkali rozsudky ESLP [Občiansky súdny poriadok bol s účinnosťou od 1. júla 2016, pokiaľ ide o správne

súdnicstvo, nahradený zákonom č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj „SSP“)]. Procesné inštrumenty správneho súdu v „dnešnom“ konaní o žalobe proti nečinnosti orgánu verejnej správy podľa prvej hlavy štvrtej časti Správneho súdneho poriadku (§ 242 až § 251 SSP) sú nepochybne účinnejšie než v „pôvodnom“ konaní proti nečinnosti orgánu verejnej správy podľa štvrtej hlavy piatej časti OSP (§ 250t a 250u OSP). Neobstojí tak bez ďalšieho „analogické“ chápanie konania o žalobe proti nečinnosti orgánu verejnej správy (Správny súdny poriadok) ako neúčinného prostriedku nápravy tak, ako ESLP (v okolnostiach tam posudzovaných prípadov) chápal vtedajšie konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy (Občiansky súdny poriadok), ako to prezentuje sťažovateľ. Preto podľa názoru ústavného nároku nie je možné ospravedlniť ani nevyužitie žaloby proti nečinnosti orgánu verejnej správy podľa prvej hlavy štvrtej časti Správneho súdneho poriadku v čase od zrušenia rozsudku krajského súdu najvyšším súdom.

10.3 Prostriedok nápravy možno považovať za účinný vtedy, ak je schopný predísť porušeniu práva alebo jeho pokračovaniu (v kontexte posudzovaného prípadu, ak je schopný urýchliť konanie), alebo ak poskytne adekvátne odškodnenie (pozri napr. Balogh a ďalší proti Slovensku, bod 50). V nadväznosti na „programovú“ pasivitu sťažovateľa v doterajšom priebehu konania v otázke urýchlenia konania a opakovaný neúspech sťažovateľa vo veci samej (správny orgán doteraz dvakrát rozhodol o tom, že vo zvyšnej časti sťažovateľ nespĺňa podmienky na vydanie nehnuteľnosti, pozn.) vyznieva špekulatívne jeho argumentácia o tom, že samotný príkaz konať, ktorý by (dnes) mohol sťažovateľ dosiahnuť v konaní o správnej žalobe, už nemôže byť dostatočným prostriedkom nápravy jeho porušených práv. Ako už totiž ústavný súd opakovane judikoval, úlohou primeraného finančného zadosťučinenia rozhodne nie je náhrada sťažovateľovho neúspechu v napadnutom konaní.

11. Vzhľadom na uvedené okolnosti ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ nijakým spôsobom nepreukázal, že by právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv, nevyčerpal z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Na uvedenom závere nemení nič ani extrémna celková dĺžka konania pred správnym orgánom, pretože – logicky – neprimeranou dĺžkou konania nie je možné

ospravedlniť nevyužitie zákonných prostriedkov ochrany pred neprimeranou dĺžkou konania. Preto bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

12. Na základe uvedených skutočností rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu